

Vereniging Comité Behoud Lucasbolwerk

p/a Hieronymusplantsoen 9

3512 KV Utrecht

lucasbolwerk@lucasbolwerk.nl

www.lucasbolwerk.nl

Handelsregister KvK nr. 30202541

Postbank 3242156

**Comité Behoud
Lucasbolwerk**

■

College van B&W van Utrecht

t.a.v. mevrouw J. Takke

Postbus 8406

3503 RK UTRECHT

■

Utrecht, 16 oktober 2012

Betreft: naar aanleiding van SPvE stadsschouwburg/fietsenstalling

Ons kenmerk: 12-035

Geacht College,

Met het voorliggend document geeft het bestuur van de Vereniging Comité Behoud Lucasbolwerk (hierna te noemen CBL) zijn reactie op het aldus genoemde Stedenbouwkundig programma van eisen. Uitbreiding Stadsschouwburg en fietsenstalling, van 29 augustus 2012 (hierna te noemen SPvE).

Van de gelegenheid maakt CBL gebruik eerst een correctie aan te geven op het document *Verslag bewonersavond 120919 SPvE ondergrondse theaterzaal en fietsenstalling Lucasbolwerk4*, dat CBL van gemeentezijde werd toegestuurd.

Daarna volgt een samenvatting van het voorlopig oordeel van CBL inzake het SPvE. Na de samenvatting volgt de tekst waar de samenvatting steunt.

Verslag bewonersavond 19 september 2012

Het verslag geeft aan: *“De heer Jan Verheugen constateert dat de architect bewierookt is, maar vraagt zich af wie de constructeur is die de berekeningen doet. Dit is Croes Bouwtechnisch Ingenieursbureau uit Nijmegen.”* (De heer Verheugen is bestuurslid van CBL.)

Verheugen stelde echter aan de orde: De architect is in royale mate door de gemeente bewierookt. De architect bewierookte zich vervolgens ook zelf. Wie niet bewierookt is, is de constructeur. Wie is de constructeur eigenlijk, die is nogal essentieel? De heer Kuiper¹ bleek het niet te weten. Verheugen gaf als zijn mening dat dat niet mogelijk is als er een constructeur in het spel is. Als er een constructeur is moet de architect tientallen malen met de constructeur contact hebben gehad. Verheugen stelde de heer Kuiper voor om in zijn mobiele telefoon te kijken. De heer Kuiper ging daar niet op in, zei het niet te weten en gaf aan daarom een collega te zullen bellen. De heer Kuiper verwijderde zich met zijn

---

¹ Architect-partner van Van Hoogevest.

mobiele telefoon in de hand en kwam kort daarna terug. Enige tijd later deelde hij aan de aanwezigen mee dat Croes uit Nijmegen de constructeur is.

Samenvatting voorlopige beoordeling SPvE

Het CBL kan het SPvE niet voldoende beoordelen omdat B&W heeft nagelaten een WOB-verzoek van 11 juli 2012 te beantwoorden dat hiervoor materiaal moet opleveren.

Het SPvE ziet aan van alles en nog wat dat relevant is voorbij. Waar dat niet kan wordt nader onderzoek volgens de planning pas op touw gezet nadat B&W de door hem zo gewenste go-beslissing van de raad binnen heeft.

De belangrijkste voorlopige bevindingen:

- Het is volstrekt onduidelijk wat de functie van het SPvE moet zijn.
- Programma's van Eisen op andere terreinen dan de stedenbouw ontbreken.
- Het is onwaar dat een haalbaarheidsonderzoek concludeerde dat de ondergrondse schouwburgzaal en de transformatie van de Blauwe Zaal tot feestzaal technisch en financieel haalbaar zijn.
- Het is onwaar dat bij omwonenden en de raad draagvlak voor het plan is gebleken.
- Een doorkijk naar toekomstige bezoekersaantallen is, anders dan wordt beweerd, niet gepresenteerd.
- Er is niet gebleken dat het beoogde bouwplan technisch realiseerbaar is.
- Een constructeur is niet aan het werk geweest. Daardoor kan niet bekend zijn hoe er in technische en logistieke zin gebouwd moet worden, welke de risico's zijn en wat de prijskaart is van het project in enge zin, en als het Besluit Begroting en Verantwoording gevolgd wordt, ook in ruime zin.
- Een afzinkkelder van bijna 12 meter hoog (nagenoeg even hoog als het dak van de schouwburg) is nog nooit gebouwd en afgezonken, zeker niet in zo'n moeilijke bodem als op het Lucasbolwerk.
- Er wordt weggekeken van het grootste deel van de relevante beleidskaders (het zich houden aan het vastgestelde beleid) en voor zover dat niet gebeurt wordt er overwegend selectief uit het vigerend beleid geciteerd. Een en ander heeft tot gevolg dat een enorme berg belemmeringen niet in beeld gebracht is. Kennelijk is dat opzet om het plan door de raad geloodst te kunnen krijgen.
- De door de provincie verlangde cultuurhistorische voorwaarden ontbreken.
- Het bestemmingsplan wordt niet onder het beleidskader gerangschikt. Het bestemmingsplan wordt als belemmerend waargenomen. Daaraan wordt ongemotiveerd de conclusie verbonden dat het bestemmingsplan dan maar opzij gezet moet worden, dat wil zeggen zodanig wijzigen totdat het bestemmingsplan het bouwplan omarmt. Dit is in flagrante strijd met de fundamenteel beschermende functie van het bestemmingsplan.
- De leefomgeving voor de bewoners van de binnenstad en van de oostelijk aangrenzende buurten, die door het bouwplan wordt aangetast, is voor B&W in het geheel geen issue.
- Er is geen sprake van de vereiste evenwichtige belangenafweging.
- Ingehuurd adviseur Goudappel Coffeng, die niet veel brood in de ondergrondse fietsenstalling ziet, wordt straal genegeerd.
- Om redenen van gezondheid van de beoogde beheerders van de fietsenstalling (ca. 5 arbeidsplaatsen) mogen deze medewerkers niet in de stalling werken.
- Aan een belangrijke randvoorwaarde, namelijk dat er bovengronds geen aan de ondergrondse zaal gerelateerde elementen te zien mogen zijn, kan niet voldaan worden omdat er op grond van het nieuwe Bouwbesluit twee kleine gebouwen geplaatst moeten worden, waarin de vluchtroutes bovengronds uitkomen. Waarschijnlijk worden er om kostenredenen ook op het maaiveld in- en uitlaten voor het luchtverversings-/behandelingssysteem geplaatst. Raadsleden en omwonenden zijn op dit punt om de tuin geleid.

- Het lijkt er veel op dat het de bedoeling is allerlei hindernissen en onmogelijkheden pas te ontdekken als men zich op een zo gevoelde weg van 'no return' bevindt. Het planningsproces is zo georganiseerd dat deze zaken dan pas blijken.
- Aan het binnenkomen en het vluchten van gehandicapten is kennelijk niet gedacht.
- Voor het extra verkeer waar het SPvE op wijst is geen verkeersplan gemaakt. Daardoor is het helemaal niet mogelijk vast te stellen of het bouwplan binnen de kaders van de vervuilde lucht kan blijven.
- Anders dan B&W beweert is in het voorjaar 2011 niet besloten het bouwplan uit de algemene middelen te dekken. Het bouwplan werd pas eind februari 2012 gepresenteerd.
- De schouwburg voor Leidsche Rijn lijkt met de veel te grote investeringen in de stadsschouwburg achter de horizon te verdwijnen.
- Het zogenoemd participatieproces is zo gestructureerd, dat (als dat zou kunnen) de inbreng van inwoners minder dan minimaal is.
- B&W verleidt de raad om geen kritische houding aan te nemen en in plaats daarvan over geïdentificeerde en te identificeren belangen van Utrechtse heen te lopen.

Voorlopige beoordeling SPvE

Voorlopig

Op 11 juli 2012 heeft CBL bij B&W een WOB-verzoek ingediend dat tot dusver geheel onbeantwoord is gebleven, ondanks dat gevraagd werd om zo spoedig mogelijk een tussenbesluit te nemen en die documenten te verstrekken die min of meer onder handbereik zijn (wat – mede gelet op de aangenomen aanbevelingen volgend op het rekenkameronderzoek 'Gaten in het geheugen' - bijna alles moet zijn, daar het project lopende is). De documenten/informatie die het WOB-verzoek moeten opleveren hebben voor CBL mede de functie van informatiemateriaal voor onder andere het plan voor de bouw van een ondergrondse uitbreiding van de stadsschouwburg en van een ondergrondse fietsenstalling onder het Lucasbolwerk. Door de (fictieve) weigering het WOB-verzoek te beantwoorden plaatst B&W CBL in een nadelige positie, verhindert B&W CBL zich goed voor te bereiden op het ten volle gebruik maken van zijn reactiemogelijkheid. CBL beschouwt deze handelwijze van B&W als strijdig met de beginselen van behoorlijk bestuur.

CBL behoudt zich dan ook het recht voor op later tijdstip, nadat het WOB-verzoek volledig is beantwoord en er voor CBL voldoende tijd is geweest, het verkregen materiaal te bestuderen, de voorliggende reactie aan te vullen.

Het SPvE

"Dit SPvE geeft het ruimtelijk kader voor een goede inpassing van deze plannen in Lucasbolwerk. Tevens dient het ter voorbereiding op de bestemmingsplanwijziging," zo zegt het SPvE. Bedoeld worden de plannen voor een ondergrondse uitbreiding van de stadsschouwburg en de bouw van een ondergrondse fietsenstalling.

Omdat het fenomeen Stedenbouwkundig programma van eisen in de rijksregelgeving in het geheel niet voorkomt, kennelijk van Utrechtse makelij is, ware het **gewenst** dat B&W doel en functie van het Stedenbouwkundig programma van eisen duidelijk uiteen zet. **Dat is helaas niet gebeurd.** Ons is opgevallen dat het SPvE nogal wat overeenkomsten heeft met het eerdere bestaande fenomeen Planidentificatie, dat ook niet in de rijksregelgeving voorkwam en ook van Utrechtse makelij was. De functie van de vroegere Planidentificatie was om (vaker omstreden) bouwplannen langs obstakels in het eigen beleid en de rijksregelgeving heen te loodsen.

Ook ware het **gewenst** dat uitgelegd wordt waarom er niet in verband met de onderhavige plannen op andere terreinen dan de stedenbouw zeer voor de hand liggende programma's van eisen opgesteld worden. Bijvoorbeeld met betrekking tot leefbaarheid. Nogal wat gemeentelijke beleidsnota's geven immers aan dat de leefbaarheid positief beïnvloed wordt door buurtgroen. Ook met betrekking tot de cultuurhistorie, het openbaar groen, de verkeersafwikkeling & de luchtvervuiling, de financiering van de initiële kosten en de financiering van de exploitatiekosten acht het CBL programma's van eisen van belang. **Het op zichzelf staande SPvE verschijnt voor CBL als een act van willekeur.**

Paragraaf "Inleiding en inventarisatie plangebied"

Op bladzijde 7 wordt gezegd dat bij het opstellen van het ontwerp de haalbaarheid is onderzocht voor een ondergrondse Blauwe Zaal en het ombouwen van de huidige Blauwe Zaal tot een feestzaal. Vervolgd wordt met de uitspraak dat dit haalbaarheidsonderzoek als conclusie had dat een ondergrondse zaal haalbaar en financieel mogelijk is.

Dit is onwaar.

In de Nota Renovatie Stadsschouwburg Utrecht van oktober 2009 geeft B&W aan dat de gemeente eind 2007 een haalbaarheidsonderzoek heeft laten uitvoeren dat antwoord gaf op de vragen hoe een nieuw theater eruit moest zien, waar het theater moest staan en wat de kosten daarvan zouden zijn. Na de scenario's uit het zogenoemde Haalbaarheidsonderzoek te hebben aangetipt, gaf B&W zonder nadere toelichting of onderbouwing een voorkeur aan voor scenario 1 en gaf de opdracht nader onderzoek te doen naar de locatiekeuze voor het nieuwe theater met één zaal en de renovatie van de huidige schouwburg nader uit te werken.

Het funderend deel van het zogenoemde Haalbaarheidsonderzoek uit 2007 heeft geen enkel niveau.

Het Haalbaarheidsonderzoek concludeert in het geheel niet tot haalbaarheid of onhaalbaarheid en dat terecht. Heel veel van wat relevant is, is immers niet bekeken en de vage, niet onderbouwde uitgangspunten die door B&W zijn aangereikt, zijn niet kritisch tegen het licht gehouden. Niet onderbouwde aannames horen tot de belangrijkste bouwstenen van de studie.

Wij hebben u daarover al geïnformeerd door middel van onze notitie Het Haalbaarheidsonderzoek 'Een Nieuw Theater voor Utrecht' gewogen: Gebrekkige onderbouwing en ernstig tekortschietende kostenraming botsen met gesuggereerde haalbaarheid, van juni 2008. Deze notitie is destijds tegen ontvangstbewijs afgegeven en in uw bezit. Naar wij aannemen is de notitie ook aan architectenbureau Van Hoogevest verstrekt, die volgens een inleiding op de informatiebijeenkomst van 15 maart 2012, bij aanvang van zijn werkzaamheden alle eerdere stukken heeft ontvangen.

De CBL-notitie van destijds dient te worden beschouwd als onderdeel uitmakend van de voorliggende reactie.

Het SPvE vervolgt met te zeggen dat het college op 4 juni 2012 heeft besloten de variant van een ondergrondse zaal verder uit te werken. *"Het college is van mening dat deze variant een betere is dan een verbouwing van de huidige Blauwe Zaal en is ook van mening dat er voldoende draagvlak is bij omwonenden, belanghebbenden en de politiek voor een ondergrondse theaterzaal."*

Het college kan wel van mening zijn dat er onder omwonenden, belanghebbenden en de raad voldoende draagvlak voor de ondergrondse uitbreiding van de stadsschouwburg bestaat, maar dit steunt niet op feiten **en is daarom, de in het maatschappelijk verkeer gebruikelijke logica en normen volgend, onwaar.**

Er zijn vooraf aan het verschijnen van de SPvE twee informatiebijeenkomsten voor een zeer selecte groep omwonenden en belangstellenden geweest, doch deze hadden niet (mede) tot doel het draagvlak te meten. De deelnemers is ook niet gevraagd een oordeel te geven en op letterlijk een paar personen na heeft ook niemand een oordeel gegeven dat op draagvlak duidt. Ook de raad(scommissie) heeft geen standpunt ingenomen maar de boodschap gegeven het voorgelegde nog vage plan meer uit werken.

Het is volkomen onduidelijk wat het college onder voldoende draagvlak verstaat en op welke gronden het college tot dat voldoende draagvlak concludeert.

“Met het realiseren van de feestzaal worden 25.000 extra bezoekers verwacht. Met de uitbreiding van de ondergrondse zaal met circa 100 zitplaatsen worden 10.000 extra bezoekers verwacht (bijlage 1),” zo zegt het SPvE. In tegenstelling tot dat wat gesuggereerd wordt, bevat bijlage 1 geen doorkijk naar de eventuele situatie dat de ondergrondse zaal gerealiseerd is, laat staan een onderbouwing van de groeiverwachting.

De uitspraak klopt niet.

“Op verzoek van de raad wordt dit voorstel gelijktijdig met de ondergrondse zaal behandeld, omdat hiervoor het bestemmingsplan gewijzigd zal moeten worden. Het zijn echter twee afzonderlijke projecten met gescheiden financiering.”

De verslagen van de raads- en commissievergaderingen laten niet zien dat de raad om gelijktijdige behandeling van de twee voorstellen gevraagd. De wethouder heeft gelijktijdige behandeling gesuggereerd.

De uitspraak geeft een onjuiste weergave van feiten.

Het SPvE zegt: *“Realiseren van een ondergrondse theaterzaal gelegen in het Zocherplantsoen vóór de Stadschouwburg Utrecht, in een kelderbak van 16x36m, die inpandig bereikbaar zal zijn. Er zijn circa 285 stoelen voorzien met een speelvlak van 14x14m. De zaal heeft een ondergrondse aansluiting aan het bestaande gebouw van ongeveer 26x7m.”*

Een van de belangrijkste informatiebrokken die CBL uit de informatiebijeenkomsten overhield was dat de architect zei nog niet te weten hoe de rechthoekige ondergrondse zaal met de schouwburg verbonden moet worden. De zes ervaren bouwspecialisten die wij gesproken hebben (zie de u toegezonden notitie vermeld in noot 5) zeiden het ook niet te weten. Naar hun oordeel is het een, in aanmerking genomen de specifieke kenmerken van het beoogde bouwwerk, bijzonder lastige, niet eerder voorgekomen constructie. Onze informanten zeiden dat de constructeur voor dit onderdeel van het plan (alook voor vele andere onderdelen) de oplossing moet brengen. Vandaar dan ook de belangstelling voor CBL voor de inzet van de constructeur. (Zie hierboven de aanmerkingen op het verslag van de laatste informatiebijeenkomst.)

Na de mededeling dat Croes in Nijmegen de constructeur is hebben wij telefonisch nagetrokken of Croes aan het werk is of was.

Uit de reactie bleek dat Croes (nog) geen constructieberekeningen voor het onderhavige bouwproject heeft gedaan.

Er is niet gebleken dat het beoogde bouwplan technisch realiseerbaar is.

Het is evident dat het plan vele technische risico's telt die alle een reservering in de begroting moeten hebben, niet als P.M.-post, maar reëel begroot en reëel gedekt.

Omdat de provincie verlangt dat in programma's van eisen voor inrichtingsplannen en ontwerpen cultuurhistorische voorwaarden verbonden moeten worden (zie de vermelding hiervan in het bestemmingsplan) is een programma van eisen met betrekking tot de cultuurhistorie noodzakelijk.

Paragraaf 4.5 en bijlage 4, die wat over de cultuurhistorie en bestuurlijke stappen gaan, voldoen niet aan dit vereiste.

“Het park heeft in de periode 2004-2009 een grondige opknappbeurt gekregen.”

Dit moet zijn 2009-2011.

Dit opknappen van het park vond overigens plaats in de wetenschap dat er al enige jaren een gemeentelijke nota bestaat (op 20 mei 2008 in de raadscommissie besproken) met daarin de niet-aanvaarde optie om de stadsschouwburg ondergronds uit te breiden.

Paragraaf “Beleidskaders”

Bij het lezen van deze paragraaf valt op dat de geldende beleidskaders heel beperkt, kennelijk selectief vermeld zijn en dat voor zover ze vermeld zijn, deze met weglating van een fikse aantal lastigheden voor de bouwplannen zijn weergegeven.

Anders gezegd, er zijn de nodige hobbels op de weg verdonkeremaand

Structuurvisie 2015-2030

Gesteld wordt dat op het Plangebied het perspectief “podium” van toepassing is.

Doelstelling binnen het perspectief Podium is:

- Het versterken van de landelijke identiteit van Utrecht als ontmoetingsstad;
- Het bijdragen aan de culturele vitaliteit van de stad;
- Het versterken van de functionele relatie van de stad met de regio op het gebied van cultuur, onderwijs, voorzieningen en recreatie;
- Het ontwikkelen van een (bijbehorend) uitnodigend stedelijk milieu.

Daar wordt het bij gelaten.

Dit is een onjuiste voorstelling van zaken.

In de Structuurvisie is op bladzijde 57 namelijk aangegeven dat voor de binnenstad alle drie de perspectieven gelden: Binnentuin, Markt en Podium.

Op blz. 48 van de Structuurvisie wordt aangegeven dat de meer geëxpliciteerde podia zijn: het Spoorwegmuseum, Galgenwaard, de IJsbaan Overvecht, het Muntmuseum en de Hoge Woerd. Blz. 49 zegt: *“Bij de binnenstad hoort het monumentale karakter” en “De recreatieve druk vanuit de stad ligt op dit moment onevenredig zwaar aan de oostzijde. De openbare ruimte moet zodanig worden ontwikkeld dat daar een meer evenwichtige veredeling tot stand kan komen”*

Dat had vermeld moeten zijn.

Groenstructuurplan Utrecht “Stad en land verbonden” (2007)

Uit het Groenstructuurplan is selectief geciteerd. Vermeld had ook moeten zijn:

“De visie op de toekomstige stedelijke groenstructuur is één van de uitgangspunten voor de ruimtelijke ontwikkeling en voor het beheer van de openbare ruimte. Dit vergt vertaling van de visie naar nota’s van uitgangspunten, bestemmingsplannen en beheerplannen in een afwegingskader. Dit kader omvat de randvoorwaarden voor het behoud en de ontwikkeling van de groenstructuur:

- *op stedelijk niveau is een goede stedelijke groenstructuur een gelijkwaardig belang naast andere stedelijke belangen. De stedelijke groenstructuur vertegenwoordigt in ruimtelijke afwegingen een expliciet belang in ontwikkelingen en projecten op buurt- en wijkniveau;*
- *dat bestaande elementen van de stedelijke groenstructuur worden beschermd. De menging van het stedelijk groen met andere stedelijke functies is in principe mogelijk. De randvoorwaarde hiervoor is dat het groene karakter, de kwaliteiten en het gebruik van het groen wordt behouden of verbeterd;*
- *een eventuele aantasting van bestaand stedelijk groen wordt elders in de groenstructuur gecompenseerd;*
- *de locatiekeuze voor onderdelen van de stedelijke groenstructuur is gebaseerd op samenhang en continuïteit in de structuur, op haalbaarheid en op potentiële kwaliteiten (zie figuur 4.4.). De gedachte onderdelen kunnen zo nodig elders worden gerealiseerd zolang sprake is van gelijkwaardige alternatieven;*
- *ontbrekende delen van de groenstructuur worden ontwikkeld. De open einden in de groenstructuur zijn aldus reserveringen voor de realisatie van toekomstig, stedelijk groen;*
- *het behoud en de ontwikkeling van de stedelijke groenstructuur is op plaatsen met duidelijke tekorten aan wijk- en buurtgroen van een groter belang dan elders.”*

En ook:

“De bestaande onderdelen van de groenstructuur verdienen bescherming. Het Zocherplantsoen, Soestbergen en Kovelswade hebben als groene rijksmonumenten het hoogste beschermingsniveau. Hier is weinig verandering mogelijk.”

De conclusies die men uit deze passages moet trekken zijn onder andere:

- dat er alternatieven voor de bouwplannen moeten zijn onderzocht (niet gebeurd),
- de groenstructuur een belang vertegenwoordigt dat gelijk is aan andere stedelijke belangen,
- er een afwegingskader dient te zijn (niets van gezien),
- er een deugdelijke afweging van belangen dient te zijn (niets van gezien),
- dat de randvoorwaarde voor de bouwplannen is dat het groene karakter, de kwaliteiten en het gebruik van het groen wordt behouden of verbeterd (lijkt een onmogelijkheid),
- dat op plaatsen met duidelijke tekorten aan wijk- en buurtgroen het behoud van het groen van groter belang is dan elders (de binnenstad en de andere buurten die aan het Lucasbolwerk grenzen hebben een tekort aan wijk- en buurtgroen).

Anders gezegd: deze beleidsnota vormt een dikke, zware beer op de weg. Gemakshalve is er omheen gepraat.

Welstandsnota ‘De schoonheid van Utrecht’ (2004)

Het SPvE zegt: Het plangebied is aangeduid met het beleidsniveau ‘*behoud*’. Dit betekent behoud en herstel van het aanwezige bebouwingsbeeld en versterken van de bestaande of historisch bepaalde karakteristiek van stedenbouwkundige, architectonische, landschappelijke of cultuurhistorische aard.

Dit komt overeen met de beleidskaart in de Welstandsnota.

Om te begrijpen wat er behouden moet blijven dient men zich tot de analysekaart in de Welstandsnota te wenden. Deze zegt dat de locatie een Groengebied is.

De gebiedsbeschrijving in de Welstandsnota zegt: *“Begin negentiende eeuw is in opdracht van de toenmalige burgemeester door Jan David Zocher een plan gemaakt om de geslechte stadswallen te vervangen door plantsoenen (oostzijde) en kades (noord- en westzijde). Dit leverde onder andere de singelplantsoenen rond de binnenstad op....”*

Dit is nu net wat behouden dient te worden.

Ambitiedocument Aantrekkelijke en bereikbare stad (2012)

Behalve het in het SPvE vermelde citaat uit het ambitiedocument, zijn evenzeer de volgende citaten van belang.

“Op de ‘poorten van de binnenstad’ is een kwaliteitsslag van de openbare ruimte nodig om de autodominantie in de verkeersinrichting te doorbreken en een goede plek te geven voor de fiets en het openbaar vervoer. Ook in andere centra en op plaatsen met veel voetgangers en fietsers is het belangrijk om hogere eisen te stellen aan de ruimtelijke inrichting. Ook een (vooraf uitgedachte) inpassing van de bevoorrading hoort hierbij, om efficiëntie, veiligheid en leefbaarheid te waarborgen.”

En:

“Het thema ‘poorten van de binnenstad’ heeft tot doel om de kwaliteit van de openbare ruimte sterk te verhogen en de plaats van voetgangers, fietsers en openbaar vervoer in de openbare ruimte te versterken. De belevingswaarde van het centrum moet worden verhoogd en in balans worden gebracht met de kwaliteitsbeleving van de binnenstad. Het is niet de inzet om in belangrijke mate extra binnenstedelijk programma of functies toe te voegen.”

Het eerste citaat geeft onder meer aan dat vooraf (dat kan niets ander betekenen als vooraf aan de besluitvorming) de zich uitbreidende logistiek bewegingen ten behoeve van de stadsschouwburg uitgedokterd en bekend gemaakt zijn (vanwege de vereiste controle op het bestuurlijk proces). **Dat dit gebeurd is, is niet gebleken.**

Het tweede citaat **bevat een element met een strekking die contrair is met de bouwplannen**, namelijk, geen extra binnenstedelijke functies toe te voegen!!

Parkeernota 2003 'Parkeren, een kwestie van kiezen' (2003)

De Parkeernota zegt ook: *"Naast het parkeerbeleid voor auto's is er apart beleid voor fietsers en touringcars. Het fietsparkeerbeleid is integraal onderdeel van het Utrechts parkeerbeleid en is opgenomen in de Fietsnota."*

Nota 'op naar Utrecht fietsstad' (2011)

De nota vermeldt ook dat het Lucasbolwerk als een mogelijke locatie voor een fietsenstalling wordt gezien.

Collegeprogramma 2010-2014 'Groen, open en Sociaal'

Het programma dat eigenlijk coalitieprogramma moet heten, want door de coalitie vastgesteld, geeft aan: *"Utrecht heeft een bruisende cultuur, zowel in de oude als in de nieuwe stadsdelen. We investeren daarom in een culturele trekker van formaat in Leidsche Rijn Centrum met een grote zaal van schouwburgformaat en zogenaamde 7 x 16 uur voorzieningen. We maken wel het voorbehoud, dat een fors deel van het voorziene exploitatietekort via publiek-private samenwerking wordt opgelost."*

Met uitbreiding van de stadsschouwburg komt de realisering van deze grote zaal minstens op afstand te staan, als deze daarmee niet achter de horizon verdwijnt.

Er wordt zeker jarenlang een onnodig grote verkeersstroom van Leidsche Rijn naar de binnenstad op gang gehouden die belastend is voor het leefklimaat in de binnenstad. Zie voor dat laatste ook het Ambitiedocument Aantrekkelijke en bereikbare stad.

Gemeentelijk duurzaam bouwen en energie/ klimaatbeleid

Deze beleidsnota heeft inderdaad relevantie voor het bouwen, maar is van weinig betekenis voor het afwegingskader.

Uit de - deels gemankeerde - **gegevens in deze paragraaf trekt B&W in het geheel geen conclusies**. Daarnaast missen wij in deze paragraaf heel wat van de relevante beleidskaders en wel de volgende. (Op enkele daarvan gaan wij alvast in.)

Er ontbreken in elk geval:

- Het bestemmingsplan. **De weglating op deze plaats is o.i. een kardinale fout.**
- Handboek Inrichting Openbare Ruimte. Dit op blz. 17 van het SPvE genoemde handboek is niet onder de beleidskaders vermeld. Het heeft er veel van dat dit het gevolg is van het ontbreken van een structuur in het SPvE, dat slechts uit losse, achter elkaar geplakte kleine notities bestaat.
- Het Ontwikkelingskader horeca Utrecht 2012.

Volgens deze nota kan de horeca op o.a. het Lucasbolwerk worden uitgebreid, met bedrijven behorend tot de categorieën D1 (een horecabedrijf dat tot hoofddoel heeft het verstrekken van maaltijden voor consumptie ter plaatse, met als nevenactiviteit het verstrekken van alcoholhoudende en alcoholvrije dranken. Geen dansen na restauranttijden. Het accent ligt op de verstrekking van etenswaren voor consumptie ter plaatse) en D2 (horeca, waarbij de bedrijfsactiviteit is gericht op het al dan niet voor gebruik ter plaatse verstrekken van al dan niet in dezelfde onderneming bereide of bewerkte etenswaren en dranken, en waarbij de aard en omvang van de bedrijfsactiviteit past binnen een overwegend winkelgebied (centrumgebied) en geheel of overwegend is gebonden aan c.q. ondersteunend is voor de (winkel)functie van dat gebied, daarbij lattend op de aard en de ligging van de andere gebruiksvormen in en het karakter van het gebied). **De beoogde feestzaal in de Stadsschouwburg behoort echter tot de categorie A1 of A2 (o.a. zaalverhuur), en kan dus niet toegelaten worden?** Waarom dan dit uitbreidingsplan voor de schouwburg?

Gesteld dat met het Orwelliaans wegedeneren van dit bezwaar er toch een feestzaal toegelaten wordt, **dan zit de burger opgescheept met een terras in het park**, want, zo zegt het Ontwikkelingskader, *"In dit gebied zijn geen extra terrasbeperkingen, overal waar zich horeca*

vestigt, is terras toegestaan, conform het terrassenreglement en in overeenstemming met reguliere wet- en regelgeving.”

- Terrassenreglement

- Verordening over het coördineren van besluiten

- Open ruimte, Cultuurvisie 2012 - 2022

Daarin: *“Het aantal accommodaties gericht op programmering en productie dient in evenwicht te zijn met de omvang van het te verwachten aanbod inclusief publiek en het aantal culturele organisaties en initiatieven (festivals, gezelschappen, ensembles) dat zich de komende tijd in de stad manifesteert. Dat betekent in de praktijk dat we selectief moeten zijn in het aantal accommodaties dat we blijven ondersteunen. We houden desondanks speciale aandacht voor culturele voorzieningen in Leidsche Rijn” en “Gezien de prioriteit van Leidsche Rijn in ons collegeprogramma en het feit dat deze wijk nog steeds in ontwikkeling is, zullen wij voor activiteiten in Leidsche Rijn het huidige geormerkte budget voor culturele activiteiten in deze wijk hanteren. Daarnaast wordt de planvorming voor een culturele trekker van formaat in Leidsche Rijn voortgezet; de geplande realisatie daarvan moet parallel lopen met de ontwikkeling van Leidsche Rijn Centrum.”*

- Brandbeveiligingsverordening

- Beschermen, verbeteren en benutten: Naar een gebiedsgerichte aanpak Grondwaterverontreinigingen in de ondergrond van Utrecht

“Het zwaartepunt van de verontreinigingen ligt in delen van de ondergrond van de wijken Binnenstad, West en Noordwest. Ongeveer 60% van het totale volume grondwater dat in Utrecht verontreinigd is, bevindt zich in deze wijken. In de ondergrond van deze wijken is op wijkniveau slechts 10-20% van het grondwater schoon; 80-90% is verontreinigd, voornamelijk met VOCI.”

- Beleidsregel Gebiedsgerichte aanpak grondwaterverontreinigingen

- Bodembeheerplan Grondig Werken

- Actieplan Luchtkwaliteit Utrecht

- Meerjarenperspectief bereikbaarheid en luchtkwaliteit

- Meerjaren Groenprogramma 2011-2014

“Groen: meerwaarde op alle terreinen” en “In het ‘Meerjaren Groenprogramma’ staan drie ambities uit het Groenstructuurplan centraal:

- *Beter en meer groen in de stad.*
- *Sneller naar buiten.*
- *Nieuw groen om de stad.*

Deze ambities zijn voor het ‘Meerjaren Groenprogramma 2011 – 2014’ uitgewerkt in een doelenboom. Deze doelenboom wordt gebruikt om snel en efficiënt de doelstellingen en bijbehorende prestatiegegevens van de organisatie in kaart te brengen. Daarmee is de doelenboom een geschikt hulpmiddel om op de investeringen van het groenprogramma te kunnen sturen door de gewenste duidelijkheid over de relatie tussen doelen, prestaties en middelen, tot stand te brengen.

De doelen van het Meerjaren Groenprogramma lenen zich uitstekend om aan het nieuwe collegeprogramma ‘Groen, Open en Sociaal’ duurzaam vervolg te geven. Groen is immers een belangrijke economische factor (vestigingsklimaat) voor de stad en draagt bij aan het oplossen van vraagstukken op het gebied van milieu, sociale cohesie/integratie en gezondheid.

Groen hoort bij onze integrale opgave en draagt bij aan de leefbaarheid en vitaliteit van de stad, zodat Utrecht aantrekkelijk is en blijft om in te wonen en werken.” En:

“Voldoende groen in de directe leefomgeving is belangrijk voor het welbevinden van bewoners. Het zorgt voor sociale cohesie en heeft een positieve invloed op bewegingsarmoede. Voldoende groen heeft ook een ecologische betekenis. Het zorgt voor vogels en vlinders die op hun beurt weer bijdragen aan de biodiversiteit in de omgeving. Groen vangt fijnstof op, zorgt voor schaduw en verkoeling in de zomer en het afvangen van water bij hevige regenval. In die zin anticipeert een groene stad op klimaatadaptatie.

We leggen met ons gemeentelijke groenprogramma de basis voor de stedelijke groenvoorziening. Kwaliteit en bereikbaarheid zijn daarbij kernbegrippen. Stad en land worden voor mens, plant en dier verbonden.”

- Bouwbesluit
- Bouwverordening
- Waterplan gemeente Utrecht
- Meerjaren Perspectief Grondexploitatie gemeente Utrecht
- Verordening bodembescherming Utrecht
- Archeologieverordening
- Archeologische waardenkaart

Het Lucasbolwerk is een gebied van hoge archeologische waarde

- Monumentenbeleidsplan “Beheer van de chaos der eeuwen”

“De recreatieve functie die de wallen reeds hadden, werd met de aanleg tot ‘groene wandeling’ versterkt. Dit geldt voor het zogenaamde Zocherplantsoen, de groene singelgordel rondom de oude binnenstad.”

“Enkele grote parken, zowel gemeentelijke als particuliere, zijn beschermd als rijksmonument. Naast de singelgordel geldt dit voor het Wilhelminapark en het park rond kasteel De Haar.” En:

“De bescherming richt zich op de aanleg van de parken: padenstructuur, het beplantingsontwerp, eventueel aanwezig reliëf en in het park aanwezige bijzondere elementen. Individuele bomen, hoewel vaak sterk beeldbepalend, vallen niet onder de rijksbescherming.

Bij wijzigingen moet gezocht worden naar een balans tussen functionele eisen, behoud van de oorspronkelijk aanleg, en landschappelijke en ecologische waarden.”

- Monumentenverordening
- Bomenbeleid Utrecht
- Beheervisie Singelgebied

De Beheervisie noemt 5 ambities:

- Een wandelpark.

Er dient terughoudend te worden omgegaan met nieuwe elementen en functies in het park

Bij de afweging zijn de volgende punten van belang:

+ de eenheid van het park, de beleving en de primaire functie als park mogen niet worden aangetast

+ allereerst moet worden bekeken of de gewenste elementen niet in de nabij gelegen delen van de stad kunnen worden gerealiseerd

- Een park schoon en heel

De ambitie is om onachtzame activiteiten (o.a. worden genoemd graafwerkzaamheden, opslag van materialen, rijsporen) sterk te reduceren. *“Soms is enig graafwerk naar kabels en leidingen niet uit te sluiten. Dit zal echter met meer zorg en met aandacht voor de consequenties voor het park moeten gebeuren.”*

- Een park met ecologische waarden
- Een cultuurhistorisch park. *“De ambitie van deze beheervisie is om de cultuurhistorische waarde van het park te versterken. Hierbij gaat het er om dat de nog aanwezige cultuurhistorische waarden worden beschermd. Daarnaast moeten verdwenen waarden weer zichtbaar gemaakt worden. Dit betekent dat de oorspronkelijke historische ruimtelijke structuur het kader is van alle activiteiten en kwaliteiten in het park. Bij de inpassing van allerlei wenselijke functies moet het koesteren en verzorgen van deze ruimtelijke structuur dan voorop staan.”*
- Een veilig park.

Wat betreft bescherming en zorg zegt de Beheervisie:

“In de bouwvergunning van bouwactiviteiten rondom het singelgebied zou de locatie voor de bouwketen, toiletten en opslag expliciet moeten worden vermeld. Het heeft de sterke voorkeur de locatie buiten het parkgebied te zoeken. Mocht dit absoluut niet mogelijk zijn dan kan, onder strenge

voorwaarden, een minimaal deel van het park worden gebruikt. De voorwaarden zijn vooral gericht op de bescherming van bomen en waardevolle vegetaties.”

De Beheersvisie, die in het bestemmingsplan als ‘beheerplan’ wordt aangeduid, is een van de meest specifieke beleidsnotities met betrekking tot het plangebied en heeft daardoor in ons recht veel meer gewicht dan de niet-specifieke beleidsstukken.

- Agenda 22, plan 2012-2018

Paragraaf ‘Bestemmingsplan’

Het bestemmingsplan wordt aan de orde gesteld buiten de paragraaf Beleidskaders, wat kennelijk een van normaal afwijkende opvatting over het prescriptieve karakter van het bestemmingsplan weerspiegelt.

Het is nogal merkwaardig dat het plangebied in de getekende kaart op blz. 12 aanmerkelijk groter getrokken wordt dan de locatie van het bouwplan. De noordelijke helft van de HOV-baan op het Lucasbolwerk en de Lucasbrug worden binnen het plan getrokken. Dat geldt ook voor een groot deel van het gazon voor de schouwburg waar absoluut niet gebouwd mag worden en geen bouwgerelateerde werkzaamheden mogen plaatsvinden. Het geldt ook voor een smalle strook benoorden de expeditieweg naar de schouwburg, waar volgens zeggen niets zou gebeuren. En het geldt eveneens voor de Stadsbuitengracht van de Lucasbrug tot aan de Gasthuisstraat. Daarvoor is geen enkele noodzaak. Het geeft de indruk dat B&W van plan is om op het ticket van de bouwplannen Lucasbolwerk andere bestemmingswijzingen mee te rommelen.

Het te ruim trekken van de plangrens, daarmee ook het te veel verruimen van gebied van de beoogde bestemmingsplanwijziging, botst met de uitgangspunten van het Bestemmingsplan Binnenstad.

Het SPvE zegt: *“Het plangebied is onderdeel van de vigerende bestemmingsplannen Binnenstad (februari 2010) en Buiten Wittevrouwen (maart 1992).”*

Om het Bestemmingsplan Buiten Wittevrouwen te bekijken werd de gemeentelijke webpagina <http://0344.ropubliceer.nl/> bezocht. Na het definiëren van de zoekopdracht en het bevestigen van de opdracht luidde het zoekresultaat: *“Op deze locatie is gevonden: Geen plan gevonden”*. Ook de gemeentelijke webpagina <http://www.utrecht.nl/smartsite.dws?id=49268> geeft geen indicatie van het bestaan van een vigerend bestemmingsplan Buiten Wittevrouwen. Dezelfde bevinding werd gedaan na het zoeken op <http://www.utrecht.nl/smartsite.dws?id=33207> met de zoekterm “buiten-wittevrouwen”.

Het College wordt daarom verzocht om het bestemmingsplan toegankelijk te maken en de Vereniging afzonderlijk alsook het Utrechtse publiek van het toegankelijk zijn op de hoogte te stellen, opdat de Vereniging (en eventueel anderen) na kennisname van dat Bestemmingsplan de reactie kan aanvullen. **De Vereniging behoudt zich nadrukkelijk het recht voor de voorliggende reactie te mogen aanvullen op grond van het nu gehinderd zijn in de kennisneming van het bedoelde bestemmingsplan.**

Uit niets blijkt overigens dat de buurt Buiten Wittevrouwen op de hoogte is gesteld van de plannen.

B&W beperkt de weergave van de relevante delen van uitsluitend het bestemmingsplan Binnenstad tot de vermelding van de bestemmingen, alsook de weergave van de artikelen 8, 14, 24 en 25 en tenslotte een verwijzing naar bijlage 3. Geconcludeerd wordt: *“De beoogde ontwikkeling past niet in bestemmingsplan Binnenstad. Er zal voor het initiatief een bestemmingsplan gemaakt moeten worden, dat na vaststelling van het SPvE zal worden opgesteld en in procedure gebracht.”*

Omdat B&W de opvatting heeft dat het plangebied gedeeltelijk binnen het gebied van het Bestemmingsplan Buiten Wittevrouwen valt, was het passend geweest als ook de relevante elementen van dat bestemmingsplan weergegeven waren. **Dat is niet gebeurd.** Overigens is het beter de grenzen van het plangebied kleiner te trekken, zoals hierboven betoogd, waardoor dan het Bestemmingsplan Buiten Wittevrouwen buiten beschouwing en procedure kan blijven.

Aan de vaststelling dat de bouwplannen gehinderd worden door het Bestemmingsplan Binnenstad verbindt B&W de conclusie dat het bestemmingsplan maar gewijzigd moet worden. **Dit is in strijd met de regels van behoorlijk bestuur.**

Aan deze gang van zaken ontbreekt de vereiste (zichtbare) zorgvuldige afweging van belangen, die op zijn beurt gebaseerd moet zijn op een deugdelijke inventarisatie van belangen alsook een deugdelijk haalbaarheidsonderzoek (zie boven), een correcte inventarisatie van relevante elementen van het bestemmingsplan (dat in het SPvE maar beperkt en eenzijdig is belicht), van de in het SPvE genoemde beleidskaders alsmede van de beleidskaders waarvan het SPvE weggijkt (zie boven). Door te handelen zoals B&W handelt wordt een loopje genomen met onder meer het rechtszekerheidsbeginsel en het vertrouwensbeginsel.

De inventarisatie van relevante beleidskaders heeft met de Franse slag plaatsgevonden, is kennelijk bepaald door een uitgangspunt dat de bouwwerken er coûte que coûte moeten komen en dat wat daarvoor knellend is in een rammelende procedure boudweg aan de kant geschoven zal worden of straal zal worden genegeerd.

Hoewel het Zocherplantsoen een bovenwijks belang heeft en een bovenwijkse functie vervult heeft B&W de informatieverstrekking over de bouwplannen willens en wetens beperkt tot een zeer klein gebied rond de stadsschouwburg en tot enkele aan B&W bekende belangengroepen. Het gevolg daarvan is dat de overige belanghebbenden pas op een finaal moment via enkele kleine regeltjes in Gemeentebereichten geïnformeerd zullen worden over een dan voorgelegde bestemmingsplanwijziging en een voorgelegde aanvraag omgevingsvergunning. Verder gevolg is dan ook dat relevante informatie over betrokken burgerbelangen op een ontijdig moment (na het moment van de belangenafweging door B&W, die in dit geval is overgeslagen, zie boven) in de procedure komt. **Dit is in flagrante strijd met artikel 151 Gemeentewet, dat aangeeft dat de burgers betrokken worden bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid, niet bij het finale besluit.**

Het bestemmingsplan is, zoals het zelf ook aangeeft, primair beschermend van aard. Secundair moet het de mogelijkheid openhouden om op gecontroleerde en gedoseerde wijze afwijkingen toe te laten. De voorgenomen bouwplannen zijn echter zo ingrijpend dat deze niet binnen het bestemmingsplan gerealiseerd kunnen worden. Dat is alleen mogelijk door middel van een bestemmingsplanwijziging. Uitsluitend indien een correct bestuurlijk besluitvormingsproces, als in de voorgaande alinea aangeduid, tot uitkomst heeft dat de beschermde waarden² opzij gezet mogen worden ten voordele van de bouwplannen, is een bestemmingsplanwijziging mogelijk.

De weergave van het bestemmingsplan in bijlage 3 schiet ernstig tekort.

Paragraaf 'Toelichting en argumentatie programma'

Met de titel van de paragraaf wordt beloofd dat de lezer argumentaties voorgeschoteld krijgt.

Het onderdeel "Functioneel"

Het SPvE zegt "Realisatie van een ondergrondse theaterzaal is functioneel gezien een gewenste ontwikkeling." Teksten van gelijke strekking hebben we al eerder gezien. Wat we nu en ook eerder misten is een fundering van deze uitspraak. Vanaf de nota Een nieuw theater voor de stad tot het nu voorliggende SPvE hebben we daar tevergeefs naar gezocht. In de raadscommissievergadering van 20 mei 2008 (waar niemand zich iets van lijkt te willen herinneren) waren een paar schouwburgvarianten aan de orde geweest, waaronder toen al de ondergrondse schouwburgzaal. Vanaf toen tot nu hebben we met betrekking tot beleidsuitgangspunten, beleidsdoelen, criteria, afwegingspunten, geen behoorlijke tekst gevonden.

² Art.29.1: De voor de 'Waarde – Archeologie' aangewezen gronden zijn mede bestemd voor de bescherming en veiligstelling van de archeologische waarden en verwachting.

Art. 30.1: De voor de 'Waarde - Beschermd stadsgezicht' aangewezen gronden zijn mede bestemd voor het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de met het beschermd stadsgezicht verbonden cultuurhistorische waarde.

Het komt ons voor dat als B&W en zijn ambtenaren de mantra “*Realisatie van een ondergrondse theaterzaal is functioneel gezien een gewenste ontwikkeling*” maar vaak genoeg herhalen, het vanzelf gaat vastzitten in de hoofden van raadsleden en anderen.

De beloofde argumentatie bevindt zich niet in de tekst. Mogelijk moet de lezer naar het Bureau Verloren en Gevonden Voorwerpen.

Met de frase “*Realisatie van een ondergrondse fietsenstalling is functioneel gezien een gewenste ontwikkeling*” is het niet beter gesteld. Het is evident dat als de bovengronds gestalde fietsen alle of nagenoeg alle in een ondergrondse stalling staan, ze bovengronds niet te zien zijn, maar of het publiek bereid is de fiets daar te stallen is maar zeer de vraag. Het door B&W ingehuurd adviesbureau Goudappel Coffeng gaf aan dat de niet-schouwburgbezoekers weinig tot niet geneigd zijn hun fiets bewaakt te stallen. **Aan dit kennelijk onwelgevallig element in Goudappel Coffengs advies wordt zonder enige argumentatie of afweging voorbijgegaan. Wat functioneel gezien gewent?**

Als de ondergrondse fietsenstalling niet duurzaam (dus niet alleen in de maanden na eventuele opening) circa een uur of 20 per etmaal geopend is (dat kost ca. 5 formatieplaatsen), is die niet functioneel. Indien de stalling niet duurzaam bewaakt wordt verloedert die snel en wordt dan een feest voor de randfiguren die zich eerder in de expeditiegangen van Hoog-Catharijne ophielden.

De ondergrondse fietsenstalling zal niet bewaakt mogen worden.

De reden daarvoor is (en dat moeten de deskundigen in het omvangrijke gemeentelijk apparaat weten³) dat de toxische walm die op de route Nobelstraat, Lucasbolwerk, Lucasbrug hangt, door luchtstroming en gewicht door de immer open fietsenstallingsdeur naar binnendrijft⁴. Op grond van de arbowet c.a. en voorschriften in andere regelgeving en de CAO mag er in deze ondergrondse ruimte geen arbeidsplaats zijn omdat de walm in hoge mate schadelijk voor de gezondheid en levensduur van de werkzame personen is.

In technische zin is het nog mogelijk in de fietsenstalling wat overdruk aan lucht van wat minder bedenkelijke kwaliteit te creëren, waardoor de toxische walm niet kan binnenkomen, maar de theoretisch in de stallingsruimte opgebouwde druk neemt als gevolg van de immer geopende deur razendsnel af. Het is vrijwel uitgesloten dat de installaties om deze druk op te bouwen voldoende ruimte in de fietsenstalling vinden. Buiten de fietsenstalling is er ook geen ruimte voor.

Een andere gedachtelijn is het hoog-geïntensiveerd ventileren van de stallingsruimte. Deze gedachtelijn moet echter meteen verlaten worden omdat de weggevoerde vuile damp meteen aangevuld wordt door nieuwe vuile damp, waardoor het effect nihil is.

We komen tot de conclusie dat de ondergrondse fietsenstalling op die plaats nooit een serieuze optie is geweest. De functie van dit niet-serieuze plan lijkt ons tweeledig, in willekeurige volgorde:

- de raadsleden die niet zo gecharmeerd zijn van het plan van de ondergrondse zaal, maar die wel een oplossing van het fietsenprobleem wensen, met de ondergrondse stalling-op-papier voor wat betreft de ondergrondse schouwburgzaal over de streep te trekken;
- op papier te voldoen aan de eis dat er met betrekking tot de door de uitbouw en functieverandering van de stadsschouwburg vergrote verkeerstoestroom een oplossing beschikbaar is.

Nadat de kredieten voor beide projecten geregeld zijn, bestemmingsplan gewijzigd en de omgevingsvergunning onherroepelijk zijn, wordt voorbij een zo gevoeld point-of-no-return geconstateerd dat de stalling niet gerealiseerd kan worden.

Op de informatie-avond inzake het SPvE op 19 september j.l. heeft de stadsschouwburgdirecteur tot tweemaal toe gesteld dat het parkeren van auto's geen probleem is omdat de garage Kruisstraat en op de achterhand de garage Griffhoek de auto's voldoende afvangen. Dit werd weersproken door een

³ Als de projectleiding, directeuren, collegeleden zeggen het toch niet te weten dan mag de vraag gesteld worden of de projectgroep wel goed is samengesteld en/of of men er wel in slaagt om de in de organisatie aanwezige kennis goed te benutten, dus zonder inschakeling van peperdure externe adviseurs. Anders gezegd, er is dan een managementprobleem.

⁴ Nobelprijswinnaar H.A. Lorentz, Zichtbare en onzichtbare bewegingen. E.J. Brill, Leiden 1901. *En*: H.A. Lorentz, Beginselen der natuurkunde. Eerste Deel. E.J. Brill, Leiden 1929.

aanwezige bewoner van de Van Lidth de Jeudestraat die aangaf dat een deel van de belanghebbendenparkeerplaatsen in die straat (illegaal) ingenomen wordt door bezoekers van de stadsschouwburg die in de garage Kruisstraat geen plaats vinden. Tien jaar geleden zat de Kruisstraatgarage op schouwburgavonden overigens al vaak aan zijn maximum. (Zie de notulen van de gemeenteraadsvergadering van 7 februari 2002.) Straatbewoners die niet ruim voor de aanvang van schouwburgvoorstellingen hun auto in de straat parkeren, zijn genooddaakt om elders een plaats te zoeken.

Het is niet voldoende te beweren dat er voldoende parkeerfaciliteiten voor auto's zijn, het zal moeten worden aangetoond.

Dat roept in herinnering dat B&W op 4 maart 2008 besloot (Besluitenlijst openbare vergadering van B&W gehouden op 4 maart 2008) de directeur SO op te dragen binnen de "aanpak fietsparkeren Binnenstad" een haalbaarheidsonderzoek te doen naar een afdoende voorziening voor het fietsparkeren rond de Stadsschouwburg. (Zie ook een overgeschreven persbericht in Utrecht Dichtbij van 11 april 2008.) Over het resultaat daarvan hebben gemeenteraad en burgers nooit meer iets vernomen.

In elk geval is in dit onderdeel geen argumentatie aangetroffen.

Dan volgt er een alinea "Algemene functioneel/ruimtelijke randvoorwaarden". Het gaat niet om randvoorwaarden maar om een drietal constructie-eisen vermeld, kennelijk naar willekeur gekozen uit de meer dan armlange lijst van zulke eisen.

Op de volgende bladzijde vinden we de "Randvoorwaardenkaart", die geen randvoorwaarden toont (eisen waaraan voldaan moet worden alvorens het plan groen licht kan krijgen) en in plaats daarvan het bouwvlak van de ondergrondse zaal, de te ruim getrokken plangrens en de kroonprojecties van de bomen in dat plangebied voorschotelt.

Hier is niets van randvoorwaarden te bespeuren.

We komen dan bij het onderdeel 'Ruimtelijk'.

Gesteld wordt "Van belang is dat het karakter van de singels behouden en versterkt wordt. Dit betekent dat de doorgaande, lineaire structuur uitgangspunt is bij ingrepen in deze ruimte. Een toevoeging of verandering in de openbare ruimte dient subtiel en als vanzelfsprekend ingepast te worden. De ondergrondse zaal is op maaiveld niet zichtbaar dus in de openbare ruimte verandert er niks." Voorts wordt gezegd: "Dit uitgangspunt is met name van belang voor de positionering van de entree van de ondergrondse fietsenstalling. Deze dient zo te worden gekozen dat de aanwezige barrière niet verder wordt vergroot."

De beoogde bovengronds zichtbare fietsenstalling met zijn dwarse structuur, zijn noodzakelijke omranding, verlichting, bebording, daglichtinlaat, enzovoort, vormt – niks subtiel en vanzelfsprekend - **een lompe aantasting van het karakter dat behouden moet blijven** volgens vigerend beleid, te lezen in de nodige gemeentelijke beleidsstukken waaraan voorbij gekeken is.

Eenmaal gerealiseerd zal de ondergrondse zaal op maaiveld niet te zien zijn. Er gaat zand over heen. Maar wat te zeggen van de decor-/rekwisietenlift, vluchtroutes, de kanalen voor luchtverversing- en behandeling.

De decor-/rekwisietenlift zal verzonken en ook in het gebruik altijd zichtbaar zijn. Dat is eerder al erkend. Het is verleidelijk de lift ook te gebruiken voor de bevoorrading van de ondergrondse foyer en kleine, 'dagelijkse' onderhoudswerkzaamheden.

Op grond van het bouwbesluit dienen er twee vluchtroutes te zijn. Architect Van Hoogevest stelt dat die vluchtroutes via de bestaande bouw gaan, via een tweetal trappenhuizen. **Dit kunnen we ons om twee redenen niet voorstellen.**

Gelet op de functie en capaciteit van de zaal stelt het Bouwbesluit een 'extra beveiligde vluchtroute' verplicht. Op grond van artikel 2.104 van het Besluit mogen - om maar alvast twee dingen te noemen -

de vluchtroutes niet via trappenhuizen gaan en mogen de routes niet langs beweegbare constructieonderdelen van een andere functie van de schouwburg gaan, zoals bijvoorbeeld een deur die ergens op de route uitkomt. Een zeer vooraanstaande ongevalsonderzoeker, die tot ons relatienetwerk behoort, is het met deze bevinding eens.

De vluchtroutes kunnen gewoon niet via de bestaande schouwburg lopen! Als er geen sprake is van incompetentie dan moet dat bekend zijn.

Over hoe lichamelijk gehandicapten de ondergrondse zaal moeten bereiken en hoe zij daaruit moeten vluchten is geen woord gewijd.

De mededeling van de architect dat de brandweer e.e.a. goed bevonden heeft, wijkt geheel en af van de ervaringen met de beoordelende brandweer die enkele van onze leden in de context van hun werk opdeden. De brandweer blijkt best bereid om in het voortraject informeel over het ontwerp te spreken; dat onder de mededeling dat daar geen rechten aan ontleend kunnen worden. Het eigenlijke beoordelen vindt echter plaats aan de hand van de constructietekeningen (die er niet zijn, zie verderop) alsmede aan de hand van de voltooide bouw.

Wij trekken de voorlopige conclusie dat de in de informatiebijeenkomsten aanwezige raadsleden en burgers iets op de mouw werd gespeld.

Zuurstofaanvoer is nodig en vochtregulatie eveneens, o.a. omdat op de wanden van de diep in het water stekende ondergrondse bunker hevige condensvorming optreedt. De kanalen voor luchtverversing- en behandeling kunnen in technische zin zeker wel door de bestaande bouw van de schouwburg worden geleid, of dat vanuit de monumentenregelgeving gezien op een verantwoorde wijze kan gebeuren is echter niet bekend. Daarvoor zou eerst berekend moeten worden welke extra krachtige en kostbare luchtpompen er nodig zijn, en welke kanaalbreedten en welke kanaalroutes zijn vereist. Dergelijke berekeningen hebben niet plaatsgevonden.

In dit onderdeel is de beloofde argumentatie niet aangetroffen.

De aangehaalde uitspraak dat de ondergrondse zaal is op maaiveld niet zichtbaar is mag wel juist zijn, maar dat er in de openbare ruimte niks verandert, is onjuist. Er dienen op het maaiveld tenminste twee gebouwtjes te verschijnen waarin de vluchtroutes uitkomen.

CBL kan zich niet aan de indruk onttrekken dat de tactiek is: eerst het krediet voor de ondergrondse zaal regelen, het bestemmingsplan wijzigen en de omgevingsvergunning verlenen, en dan na een zo gevoeld point-of-no-return met spijt in het hart constateren dat de eerder geformuleerde randvoorwaarden voor de ondergrondse zaal niet gehandhaafd kunnen worden.

We slaan opmerkingen over allerlei details over omdat dat te veel herhaling wordt van wat al gezegd is en komen bij 'bereikbaarheid en parkeren'.

“Voor de Stadsschouwburg zal een Mobiliteitsplan gemaakt moeten worden. Er worden geen extra parkeerplaatsen toegevoegd.”

Dit is een van de vele typisch randvoorwaardelijke onderwerpen. 4½ jaar geleden (zie de stukken van toen) werden verkeer en parkeren al als een knelpunt gezien. Na al die tijd hebben we nog steeds de situatie dat het Mobiliteitsplan in de toekomst gemaakt zal worden. **Voordat de gemeenteraad kan vaststellen of het verantwoord is de plannen te realiseren, moeten ten aanzien van allerlei knelpunten zijn vastgesteld of deze genoegzaam zijn opgelost. De koers lijkt echter eerst bestemmingsplan wijzigen, kredieten regelen en de omgevingsvergunning afgeven en dan verder zien.**

“Autoparkeren vindt plaats in de twee nabijgelegen parkeergarages in de buurt (Grifthoek en Kruisstraat) die op loopafstand liggen.” Hierop is boven al commentaar gegeven.

“Voor de ondergrondse zaal is geen extra logistiek t.b.v. bevoorrading nodig. Voor de feestzaal zullen vermoedelijk twee extra bestelauto's/kleine vrachtwagens per dag rijden volgens dezelfde route als de huidige bevoorrading van de Blauwe Zaal.”

Dat gaat niet op deze manier. In het plan heeft de ondergrondse schouwburgzaal een extra-capaciteit van ca. 100 bezoekers en gaat de feestzaal ook minstens dat bezoekersaantal trekken. En er is extra logistiek- en onderhoudsverkeer. Daarvoor moet zoals bekend de *'Rekentool verkeersgeneratie'* worden gebruikt, die ook een rol speelt bij de behandeling van de problematiek van luchtvervuiling.

Wensrekenen achterop de sigarendoos is niet acceptabel.

'Openbare ruimte' is het volgende stukje.

"Mooie, grote bomen geven het eindresultaat van een bouwproject extra allure. Daarom blijven de bomen gehandhaafd. Kan dit niet, dan dient de boom verplant te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk is, dient de boom elders gecompenseerd te worden." De eerste twee zinnen vormen een extractie van het vigerend beleid. **De daarop volgende twee zinnen heffen de voorgaande twee inhoudelijk op en hebben een strekking van: Vigerend beleid? Ben je mal, als dat hindert lopen we er omheen!**

Hier had nu de in het vooruitzicht gestelde argumentatie gepast. Deze ontbreekt geheel.

'Archeologie'

"Op basis van de resultaten van het archeologisch vooronderzoek blijkt dat er, voorafgaand aan bodemingrepen ten behoeve van de ondergrondse theaterzaal en/of ondergrondse fietsenstalling een archeologisch definitief onderzoek zal moeten worden uitgevoerd. Dit zal plaatsvinden op basis van een door het bevoegd gezag goedgekeurd Programma van Eisen (PvE)."

De voorliggende SPvE dan wel een apart SPvE zou juist dit programma van eisen moeten tonen. Wat hier gebeurt is dat ook dit randvoorwaardelijk punt naar een nog onbekende toekomst verschuiven.

De gemeenteraad moet dit kunnen betrekken in zijn beoordeling van het voorgenomen plan.

'Omgevingsvergunningen'

Gemeld wordt dat zowel de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed als de gemeentelijke Commissie Welstand en Monumenten adviezen uitbrengen aan het College van B&W voor *"alle aanpassingen aan het (schouwburg)gebouw (exterieur/interieur)"* en voor *"alle aanpassingen aan het Zocherplantsoen"*.

Het ware gewenst dat B&W de adviesaanvragen en de adviezen bekend maakt voordat de gemeenteraad e.e.a. beoordeelt. In de conceptplanning Blauwe Zaal van 9 mei 2012 is overigens überhaupt niet voorzien in deze vereiste adviseringen.

'Technische randvoorwaarden'

"De aannemer krijgt voorafgaand aan start van de bouw harde randvoorwaarden over toevoeren, bouw en opslagruimte. Hier wordt op toegezien. Deze randvoorwaarden en het toezicht daarop worden vooraf met belanghebbenden besproken, dit geldt voor alle fasen in het bouwproces."

Hiermee wordt impliciet een forse begrotingsoverschrijding en/of schade aan het park in het vooruitzicht gesteld.

De hier bedoelde randvoorwaarden, die grote kostenconsequenties hebben, worden niet in het bestek opgenomen. Indien de randvoorwaarden in het bestek (dat de basis voor de aanbesteding vormt) zouden worden opgenomen, is de act in de eerste geciteerde zin compleet overbodig. Hieruit moet geconcludeerd worden dat de randvoorwaarden als bedoeld niet in het bestek zullen worden opgenomen.

Een bouwonderneming zal op grond van het bestek een prijs afgeven. De bouwonderneming waaraan het werk gegund is zal de achteraf te stellen eisen (randvoorwaarden) niet anders kunnen uitleggen als een opdracht voor meerwerk. Gemeentefunctionarissen die al vaak kritiek over zich heen gekregen hebben vanwege derailierende bouwbegrotingen zullen proberen de overschrijdingen zoveel mogelijk te temperen. Resultante van dit aan twee kanten trekken zal dan zijn dat het toezicht met de rug zal toekijken *opdat* de bouwondernemer de kosten kan drukken doormiddel van royale benutting van het park, waardoor dit voorspelbaar naar de mallemiezen gaat. **Achteraf gezien zullen de randvoorwaarden in het huidige voortraject een soort mop blijken te zijn.**

“Door de voorgestelde bouwmethode lijkt er geen risico aanwezig voor trillingen, verzakkingen etc.”

Er is tot op vandaag pas een gedeeltelijke voorstelling van de bouwmethode gegeven. De bewierookte architect heeft nog niet kunnen bepalen hoe de ondergrondse zaal aan de bestaande bouw, die ondergronds opengezaagd moet worden, gehecht zal worden. Hij wil zich daarbij verlaten op de constructeur die echter nog niets opgeleverd heeft. Dat staat zo ook in de concept-planning, achter het voorspelde ‘go-besluit’ van de gemeenteraad op 13 december a.s. **De gemeenteraad wordt dus geacht een ‘go-besluit’ te nemen zonder dat het plan voldoende uitgewerkt is, wat tot gevolg heeft dat allerlei van belang zijnde elementen ook niet bekend zijn, zoals een reële kostenraming waarin de vele risicodetekkingen⁵ in euro’s gewaardeerd ook verwerkt zijn.**

De logistiek is nog een ander verhaal dan de bouwmethode. In de notitie vermeld in noot 5 hebben wij er al op gewezen dat veel vrachtauto’s beladen een gewicht van ca. 30 ton hebben. Met dat gewicht veroorzaken deze zware trillingen die waarschijnlijk impact op de omringende bebouwing zullen hebben. Ook de bedrijfsvoering van de op het Lucasbolwerk aanwezige oogrefractiekliniek, die een trillingvrije omgeving nodig heeft, zal er onder lijden.

Ook al legt men rijplaten, de rond de jaarwisseling geheel vernieuwde straat Lucasbolwerk zal opnieuw aangelegd moeten worden. De Wittevrouwenbrug zal ook in zijn voegen kraken⁶. Dit zijn allemaal projectgerelateerde kosten die volgens het Besluit Begroting en Verantwoording in de projectbegroting moeten worden opgenomen.

Overigens is de zogenoemde afzinkelder, op het moment dat deze klaar voor afzinken voor de schouwburg staat, **bijna 12 meter hoog, op een haar na even hoog als het dak van de schouwburg** (waarvan de hoogte in het bestemmingsplan te vinden is). Er is nog nooit een afzinkelder gebouwd met een maat die maar een beetje in de buurt komt van wat B&W op het Lucasbolwerk van plan is, en zeer zeker niet in zo’n moeilijke bodem als op het Lucasbolwerk.

‘Grondwater’

“Ten behoeve van bouwwerkzaamheden op het Lucasbolwerk bestaat er behoefte aan inzicht in de grondwaterstanden ter plaatse. (...) Tijdens dit uitgraven komt men uiteraard steeds dichterbij de grondwaterspiegel welke zich afhankelijk van het jaargetijde op grofweg tussen NAP +0,2 m en NAP +0,6 m bevindt. Dit is de opwaartse waterdruk in het 1e watervoerend pakket ofwel de stijghoogte. Op dit 1e watervoerend pakket ligt een kleilaag en in de laag hierboven blijft ook vaak water staan. Dit freatische grondwater is afhankelijk van lokale voeding en lokale onwateringsmiddelen.

Op deze locatie zal dit freatische water zich waarschijnlijk het gehele jaar rond of boven het peil van de singel bevinden NAP +0,6 m. Door de bouwwijze met zijwanden rondom zal dit water in de bouwkuip geen aandachtspunt zijn.

Het is niet precies bekend waar de werkzaamheden plaatsvinden en dus ook niet wat de exacte maaiveldhoogte ter plaatse is, dus wordt uitgegaan van een maaiveldhoogte van NAP +3,0 m. Dit houdt in dat de grondwaterstand zich op ca 2,5 á 3 m-mv bevindt.”

De eerste zin is alleszins juist. De andere geciteerde zinnen spreken echter allerlei onzekerheden uit. **Het noodzakelijke inzicht ontbreekt op dit moment kennelijk. Het inzicht is noodzakelijk om de opdoemende risico’s voldoende in beeld te krijgen en deze risico’s te vertalen in de projectbegroting.**

Nogmaals ‘archeologie’

[Dit stukje zou men in het SPvE in de alinea over archeologie verwachten en niet middenin een tekst over grondwater zien opduiken.]

⁵ Voor een beetje zicht op de aanwezige risico’s, zie onze notitie *Andermaal de ondergrondse theaterzaal bij de Stadsschouwburg in Utrecht*, van 8 juni 2012 die u destijds per e-mail is toegestuurd en ook te vinden is op webpagina <http://www.lucasbolwerk.nl/index.php?id=0,1,0,0,1,0>

⁶ Bij de sloop van de bunker Servaasbolwerk heeft de gemeente auto’s die beladen 28 ton wogen over de Abstederbrug (van het einde van de Nieuwegracht naar de Maliesingel) toegelaten. Gevolg was dat de ernstige schade aan de brug die in 2011-2012 voor veel geld hersteld moest worden. Goed beschouwd zijn dat aan het bouwproject gerelateerde kosten. In dat geval werd het de projectontwikkelaar cadeau gedaan.

“Archeologisch onderzoek zal, indien voorafgaand aan de geplande werkzaamheden, slechts tot net boven grondwaterniveau worden uitgevoerd. Tenzij wordt besloten tot opgraven binnen de damwanden en er bronnage is, kan er zo nodig op enkele locaties iets dieper worden gegraven.”

Omdat bronnage eerder als funest voor de fundering van de stadsschouwburg is verklaard, is hier eigenlijk gezegd dat als er interessante archeologische resten beneden de grondwateroppervlakte zitten die dan verloren zijn, jammer dan.

Overigens bestaan er ook andere methoden dan bronnage om in het grondwater archeologisch onderzoek te verrichten.

Verder met ‘Grondwater’

“In het diepere grondwater zijn verontreinigingen met vluchtige oplosmiddelen (VOCI) aanwezig. Bij een grondwateronttrekking voor bouwwerkzaamheden of warmtekoudeopslag systemen (WKO) moet hiermee rekening gehouden worden. Mogelijk kan worden aangesloten bij de gebiedsgerichte aanpak van diepere verontreinigingen in het Stationsgebied en omgeving (Saneringsplan Biowasmachine). Hiervoor is een melding Activiteit Ondergrond noodzakelijk. Bij de plaatsing van een WKO systeem mag er geen interferentie optreden met andere WKO systemen. Verder is het gewenst dat voor een optimaal gebruik van de ondergrond rekening gehouden wordt met de te plannen warmte- en koudezones in dit gebied. Als er kan worden aangesloten bij de gebiedsgerichte aanpak van het diepere grondwater zijn er ook geen belemmeringen voor een grondwateronttrekking.”

Ook deze passage spreekt over allerlei onzekerheden en dingen die mogelijk gedaan kunnen worden. Er is onvoldoende onderzocht en keuzen zijn niet gemaakt. Een weergave van voorlopige conclusies uit overleg met het Hoogheemraadschap ontbreekt.

Van de beloofde argumentatie geen spoor.

‘Bodem’

“De bodemopbouw ter plaatse is, op basis van de boringen van het in 2002 uitgevoerde grondonderzoek ten behoeve van de parkeergarage, overwegend zandig. Sprake van een kleiige toplaag is er niet of nauwelijks. Naar beneden toe bestaat de rest van het profiel uit matig fijn tot matig grof zand met kleiige/siltige, humeuze en lokaal grindige bijmengingen.”

Een bladzijde eerder, bij ‘grondwater’, lezen we dat op het *“1e watervoerend pakket ligt een kleilaag en in de laag hierboven blijft ook vaak water staan.”*

Deze twee passages zijn niet met elkaar in harmonie.

Overigens is het ook niet in harmonie met de bevindingen uit het onderzoek dat achter de stadsschouwburg werd uitgevoerd, door ons ingeseind door middel van onze notitie vermeld in noot 5.

“Het project moet voldoen aan de eisen uit de Wet Bodembescherming. Voor de omgevingsvergunningaanvraag moet met een verkennend bodemrapport volgens NEN 5740 worden aangetoond dat de bodem geschikt is voor de geplande functies. Het bodemrapport mag niet ouder zijn dan 5 jaar. Daarbij zal blijken of nader onderzoek vereist is, en of er in het kader van de herontwikkeling gesaneerd moet worden.”

Indien het project niet aan de gemelde eisen zou voldoen kan het niet doorgaan. Of er al dan niet aan de eisen wordt voldaan is nu echter niet bekend. Daarover moet echter zekerheid bestaan als de gemeenteraad om een ‘go’-beslissing wordt gevraagd.

‘Luchtkwaliteit’

Het SPvE zegt *“Artikel 5.16 van de Wet milieubeheer (luchtkwaliteitseisen) geeft een limitatieve opsomming van de bevoegdheden waarbij luchtkwaliteitseisen een directe rol spelen, zoals bij bestemmingsplannen. Een bestemmingsplan kan worden vastgesteld indien: (...).”* Vervolgens noemt het SPvE vier gronden. *“Luchtkwaliteitseisen,”* zo vervolgt het SPvE, *“vormen dus geen belemmering voor de vaststelling van een bestemmingsplan als aan één van de bovengenoemde criteria is voldaan.”*

Het is goed op het genoemde wetsartikel wat meer in te zoomen. Het artikel zegt dat bestuursorganen bij de uitoefening van met name genoemde bevoegdheden of toepassing gevend aan een met name genoemd wettelijk voorschrift, hieronder onder meer het bestemmingsplan gerekend, (waarbij dan de uitoefening of toepassing gevolgen kan hebben voor de luchtkwaliteit), gebruik dienen te maken van een of meer van de volgende gronden en daarbij dan ook aannemelijk maken:

1. dat er geen sprake is van het (waarschijnlijk) overschrijden van de grenswaarde zwaveldioxide, stikstofdioxide, stikstfoxide, zwevende deeltjes PM₁₀ en PM_{2,5}, lood, koolmonoxide en benzeen;
2. dat concentratie in de buitenlucht van de een stof⁷ per saldo verbetert of ten minste gelijk blijft of dat bij een beperkte toename van de concentratie van de luchtkwaliteit per saldo verbetert;
3. dat het uit te voeren beleid niet in betekenende mate bijdraagt aan de concentratie in de buitenlucht van zwaveldioxide, stikstofdioxide, stikstfoxide, zwevende deeltjes PM₁₀ en PM_{2,5}, lood, koolmonoxide en benzeen;
4. dat het uit voeren beleid niet in strijd is met een vastgesteld programma op grond van artikel 5.12, eerste lid, of artikel 5.13, eerste lid, van de Wet milieubeheer. Daaronder hoort het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL).

Zoals gezegd, het SPvE zegt *“Luchtkwaliteitseisen vormen dus geen belemmering voor de vaststelling van een bestemmingsplan als aan één van de bovengenoemde criteria is voldaan.”*

Het SPvE vervolgt: *“De uitbreiding van de Stadsschouwburg is niet opgenomen in het NSL, zodat in een op te stellen luchtbeoordeling dient te worden aangetoond dat aan één van de overige criteria wordt voldaan. Daarbij dient rekening te worden gehouden met de extra verkeersaantrekkende werking als gevolg van de uitbreiding van de capaciteit van de Stadsschouwburg.”*

Ook hier een wezenlijk randvoorwaardelijk punt niet onderzocht.

In het aangehaalde citaat wordt anders dan eerder is gezegd, erkend dat de beoogde uitbreiding van de stadsschouwburg en de functieverandering van een van zijn zalen een extra verkeersaantrekkende werking heeft !!

Uit niets blijkt echter dat de ‘Rekentool verkeersgeneratie’ is toegepast en dat met de daaruit beschikbaar gekomen gegevens vervolgens is onderzocht of aan een van de hierboven genoemde vereisten 1 t/m 3 wordt voldaan.

‘Milieu-effect-rapportage’

De SPvE geeft aan dat het plan getoetst is aan de eisen uit het Besluit m.e.r. en dat op basis hiervan geen MER hoeft te worden opgesteld.

Het is juist dat het Besluit m.e.r. nu niet verlangt dat er een milieu-effectrapportage wordt opgesteld. Omdat in relevante vakliteratuur stemmen opgaan om ingrepen in stedelijke groenstructuren ook als toetsingscriterium in het Besluit m.e.r. op te nemen, **is het verstandig deze toetsing op het moment van eventuele vaststelling van de omgevingsvergunning opnieuw te verrichten.**

‘Bomeninventarisatie’

De bomeninventarisatie strekt zich uit tot enkele bomen buiten het al te ruim getrokken plangebied. Dit lijkt te indiceren dat het bouwproces het noodzakelijk maakt tenminste een deel van de parkaanleg benoorden de expeditieweg naar de schouwburg als bouwwerf te gebruiken, **hetgeen dan in strijd is met de randvoorwaarden en eerdere mededelingen hieromtrent.**

‘Bomeneffect-analyse’

De bomeneffectanalyse is als een toekomstactiviteit aangegeven.

⁷ Volgens de begripsomschrijving in de wet zijn stoffen: “chemische elementen en de verbindingen ervan, zoals deze voorkomen in natuurlijke toestand of bij de vervaardiging ontstaan, met inbegrip van alle additieven die nodig zijn voor het behoud van de stabiliteit ervan en alle onzuiverheden ten gevolge van het toegepaste procedé, doch met uitzondering van elk oplosmiddel dat kan worden afgescheiden zonder dat de stabiliteit van de stof wordt aangetast of de samenstelling ervan wordt gewijzigd.”

Het is onmogelijk dat de gemeenteraad met inachtneming van de randvoorwaarden een beslissing omtrent het plan maakt als deze randvoorwaarde tevoren niet is getoetst. In de aan de raad toegestuurde planning staat de bomeneffectanalyse **niet opgenomen**.

'Kabels en leidingen'

Het onderzoek naar de aanwezigheid van kabels en leidingen is als een toekomstactiviteit aangegeven. Indien kabels en leidingen aanwezig zijn dan is dat een relevante kostenverhogende post.

Het is niet mogelijk een correct kostenoverzicht aan de gemeenteraad te presenteren als dit tevoren niet is uitgezocht. In de aan de raad toegestuurde planning staat dit onderzoek **niet opgenomen**.

Voor de derde maal 'archeologie'

(Rommelige opbouw van het SPvE)

Er "zal moeten worden bepaald of het archeologisch onderzoek ook gefaseerd of in een keer zal gaan plaatsvinden. Daarnaast moet worden bekeken of het onderzoek voorafgaand aan de geplande werkzaamheden of gedurende de civiele werkzaamheden zal worden uitgevoerd. In het laatste geval moet in de bestekfase naar de aannemer dan rekening worden gehouden met vertraging. De verschillende opties zullen nog nader worden uitgewerkt."

Beide opties hebben verschillende kostenplaatjes. Het kostenplaatje van keuze moet op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording aan de projectbegroting worden toegerekend.

Een en ander staat in de planning voor mei 2013, enkele weken voordat de raad volgens planning het aan te vragen krediet beoordeelt.

Naar zijn aard gaat het hier om een begrotingspost die een groot risico voor overschrijding draagt. In de u en de raad toegezonden notitie van 8 juni 2012, meergenoemd, zijn wij hier al gedetailleerder op ingegaan.

Investering. Onderdeel 'theaterzaal'

Het SPvE zegt: *"De investeringskosten worden naast de huur financieel gedekt door een structurele bijdrage uit de algemene middelen zoals door de Raad besloten in het voorjaar van 2011."*

Dit is onjuist. De raadsverslagen van 1 januari tot aan het zomerreces 2011 geven geen blijk van een dergelijk besluit.

Alleen wethouder Kreijkamp heeft zich over financieringsaspecten uitgelaten, maar dan alleen met betrekking tot de verzelfstandiging van de schouwburg: *"De heer Isabella heeft onder andere vragen gesteld over de Stadsschouwburg. Over de verzelfstandiging komen we met aparte voorstellen naar de raad, die de raad vooral ook op de financiën kan beoordelen⁸."*

Ook bij de raadsbehandeling van de verzelfstandiging van de stadsschouwburg, najaar 2011, is een besluit als aangegeven niet genomen. Dat is ook niet mogelijk geweest gegeven het feit dat B&W (met vervalsing van de voorgeschiedenis⁹) op 29 februari 2012 de ondergrondse uitbreiding van de schouwburg als een novum presenteerde !!

Deze onjuiste voorstelling van zaken kan het raadslid dat door de veelheid van stukken het overzicht wat bijster is, doen aannemen dat de bewering in orde is, dat hij alleen het zogenoemde besluit vergeten is.

Overigens is de geciteerde zin van wethouder Kreijkamp een vreemde. Wat zei hij precies?

Investeringskosten plus huur worden gedekt uit de algemene middelen? Of zei hij: de investeringskosten wordt gedekt door de huur plus de structurele bijdrage?

⁸ Notulen vergadering Gemeenteraad Utrecht. Verslag 16e vergadering, 30 juni 2011, middag, blz. 30.

⁹ Op 20 mei 2008 was in de raadscommissie al een nota aan de orde waarin de ondergrondse optie aanwezig was. Die optie is toen niet aanvaard.

Te volgen participatieproces

Het SPvE zegt: *“Het concept SPVE wordt o.a. via de website van de gemeente openbaar gemaakt. De gemeente zal omwonenden en belanghebbenden hier via een wijkbericht op attenderen en uitnodigen voor een consultatieavond medio september 2012.”*

Inderdaad staat het concept SPvE op de gemeentelijke website. Als men niet op de een of andere manier de weblink naar de juiste pagina heeft ontvangen, is het langdurig zoeken.

Maar hoe kan de inwoner uit Leidsche Rijn nu weten dat er plannen zijn voor grote investeringen in de stadsschouwburg die de beloofde schouwburg in Leidsche Rijn wat betreft financiën achter de horizon brengt? **Dat kan een inwoner niet weten!** Nog minder weet hij dat er een SPvE bestaat en dat die moeilijk vindbaar op de gemeentelijke website verstopt is.

B&W wil de participatie beperken tot omwonenden en belanghebbenden. Uit de gang van zaken tot dusver is gebleken dat de kring van omwonenden erg krap is getrokken en tot de groep belanghebbenden in elk geval niet behoren de in Leidsche Rijn wonende inwoners, de overgrote meerderheid van gebruikers van het park die verspreid over de stad wonen met een concentratie in de binnenstad en de oostelijk daarvan grenzende buurten.

Een algemene bekendmaking in Gemeenteberichten heeft tot dusver niet plaatsgevonden.

De gang van zaken duidt op het streven de “participatie” zo beperkt mogelijk te krijgen. Dit is dan de materialisatie van het coalitieakkoord (collegeprogramma genoemd) van een raadsmeerderheid.

Het is het CBL uit het SPvE-document niet duidelijk waaruit het Stedenbouwkundig Programma van Eisen precies bestaat. Aan van alles en nog wat dat relevant is wordt voorbijgezien. Waar dat niet kan wordt nader onderzoek pas op touw gezet nadat B&W de door hem zo gewenste go-beslissing van de raad binnen heeft.

Indien de raad deze uitnodigend geopende weg zou bewandelen, stelt de raad het vertrouwen op het spel dat hij van de burgers moet hebben. Alzo bezien is het nu verkiezingstijd.

Utrecht, 16 oktober 2012

Bestuur Vereniging Comité Behoud Lucasbolwerk